

**SAVJET EVROPE
KOMITET MINISTARA
Preporuka Rec (2003)4
Komitet ministara zemljama članicama
o zajedničkim pravilima protiv korupcije u finansiranju političkih partija i
izbornih kampanja**

*(Usvojio Komitet ministara 8. aprila 2003. godine
na 835. sastanku zamjenika ministara)*

Komitet ministara, u skladu sa uslovima iz člana 15.b Statuta Savjeta Europe,

Smatrajući da je cilj Savjeta Evrope dostizanje većeg stepena jedinstva među državama članicama;

Imajući u obzir da su političke partije ključni segment demokratskih sistema država i osnovni alat izražavanja političke volje građana;

Imajući u obzir da bi trebalo standardizovati finansiranje političkih partija i izbornih kampanja u svim državama u cilju prevencije i borbe protiv korupcije;

Uvjereni da korupcija predstavlja ozbiljnu prijetnju za vladavinu prava, demokratiju, ljudska prava, pravednost i socijalnu pravdu, ometa ekonomski razvoj, ugrožava stabilnost demokratskih institucija i potkopava moralne temelje društva;

Uzimajući u obzir preporuke usvojene na 19. i 21. konferenciji evropskih ministara pravde (Valeta 1994. godine i Prag 1997. godine, tim redom);

Imajući u vidu Program djelovanja protiv korupcije koji je usvojio Komitet ministara 1996. godine;

U skladu sa Završnom deklaracijom i Planom djelovanja koje su usvojili šefovi država i Vlada država članica Savjeta Evrope na njihovom drugom samitu, održanom u Strasburu 10. i 11. oktobra 1997. godine;

Uzimajući u obzir Rezoluciju (97) 24 o 20 Vodećih principa za borbu protiv korupcije, koju je usvojio Komitet ministara 6. novembra 1997. godine, posebno

15. Načelo, koje promoviše pravila za finansiranje političkih partija i izbornih kampanja u cilju sprječavanja korupcije;

Uzimajući u obzir Preporuku 1516(2001) Parlamentarne skupštine Savjeta Evrope o finansiranju političkih partija, usvojenju 22. maja 2001;

U svjetlu zaključaka Treće Evropske konferencije Specijalizovanih agencija za borbu protiv korupcije o trgovini uticajem i ilegalnom finansiranju političkih partija, održane u Madridu u periodu 28-30 oktobra 1998. godine;

Pozivajući se u tom smislu na važnost učešća ne-članica u aktivnostima Savjeta Evrope u borbi protiv korupcije i pozdravljajući njihov vrijedan doprinos u sprovođenju Programa djelovanja protiv korupcije;

Uzimajući u obzir Rezoluciju (98) 7 koja omogućava usvajanje djelimičnog i proširenog Sporazuma koji formira Grupu država za borbu protiv korupcije (GRECO), i Rezoluciju (99) 5 o osnivanju Grupe država za borbu protiv korupcije (GRECO), koja za cilj ima unaprijeđenja kapaciteta svojih članica za borbu protiv korupcije praćenjem procesa usaglašavanja njihovih propisa u ovoj oblasti;

Uvjereni da je jačanje svijesti javnosti po pitanjima prevencije i borbe protiv korupcije u području finansiranja političkih partija neophodno za dobro funkcionisanje demokratskih institucija;

Preporučuje Vladama država članica da, u svojim pravnim sistemima, usvoje pravila protiv korupcije u finansiranju političkih partija i izbornih kampanja koja su inspirisana zajedničkim pravilima datim u dodatku ove preporuke - u onoj mjeri u kojoj država još nema posebne zakone, postupke ili sisteme koji omogućavaju efikasnu i funkcionalnu alternativu, i nalaže „Grupi država za borbu protiv korupcije (GRECO)“ da pratiti sprovođenje ove preporuke.

Dodatak

Zajednička pravila protiv korupcije u finansiranju političkih partija i izbornih kampanja

I. Spoljni izvori finansiranja političkih partija

Član 1 Javna i privatna podrška političkim partijama

Država i njeni građani imaju pravo da podrže političke partije.

Država bi trebalo da obezbijedi podršku političkim partijama. Državnu podršku bi trebalo ograničiti na razuman nivo. Državna podrška može biti i finansijska.

Potrebno je primijeniti objektivan, pravičan i razuman kriterijum u pogledu raspodjele državne podrške. Države bi trebalo da osiguraju da bilo koja pomoć od države i/ili građana ne ometa nezavisnost političkih partija.

Član 2. Definicija donacije za političke partije

Donacija označava svaku svjesnu radnju kojom se obezbjeđuje korist, ekonomska ili druga, političkim partijama.

Član 3. Opšta načela o donacijama

a. Mjere koje preduzimaju države a koje se tiču donacija političkim partijama bi trebalo da sadrže posebna pravila kako bi se:

- izbjegao sukob interesa;
- osigurala transparentnost i izbjegle tajne donacije;
- izbjegle predrasude vezane za aktivnost političkih partija;
- osigurala nezavisnost političkih partija.

b. Države bi trebalo da:

- i. osiguraju javnost donacija za političke stranke, posebno donacija koje prelaze utvrđenu gornju granicu;
- ii. razmotre mogućnost uvođenja pravila kojima se ograničava vrijednost donacija političkim strankama;
- iii. usvoje mjere kako bi se spriječilo zaobilaženje utvrđenih ograničenja.

Član 4 Oslobađanje donacija od poreza

Fiskalno zakonodavstvo može propisati oslobađanje donacije političkih partija od poreza. Takvo oslobađanje bi trebalo da bude ograničeno.

Član 5. Donacije od strane pravnih lica

a. Pored opštih principa o donacijama, države bi trebalo da obezbijede:

I. da donacije od pravnih lica političkim partijama budu evidentirane u knjigama i računima pravnih lica, i

II. da akcionari ili svi članovi pravnog lica budu informisani o donacijama.

b. Države bi trebalo da preduzmu mjere u cilju ograničavanja, zabrane ili na drugi način strogog regulisanja donacija od pravnih lica koja pružaju robu ili usluge bilo kojem organu javne uprave.

c. Države bi trebalo da zabrane da pravna lica pod kontrolom države ili drugih

javnih institucija daju donacije političkim partijama.

Član 6. Donacije subjekata povezanih sa političkim partijama

Pravila koja se tiču donacija političkim partijama, sa izuzetkom onih u vezi poreskih olakšica iz člana 4, bi trebalo primijeniti kada je to prikladno, i na sve subjekte koji su povezani direktno ili indirektno, sa političkim partijama ili su na drugi način pod kontrolom političke partije.

Član 7. Donacije od stranih donatora

Države bi trebalo da posebno ograniče, zabrane ili na drugi način regulišu donacije od stranih donatora.

II. Izvori finansiranja kandidata na izborima i izabраниh funkcionera

Član 8. Primjena pravila finansiranja za kandidate na izborima i izabrane predstavnike

Pravila o finansiranju političkih stranaka bi trebalo da se primenjuju *mutatis mutandis* na:

- Finansiranje izbornih kampanja kandidata na izborima;
- Finansiranje političkih aktivnosti izabranih predstavnika.

III. Troškovi izbornih kampanja

Član 9. Ograničenja troškova

Države bi trebalo da razmotre usvajanje mjera za sprječavanje pretjeranih potreba za finansiranjem političkih stranaka, između ostalog i uspostavljanjem ograničenja troškova za izborne kampanje.

Član 10. Evidencija troškova

Države bi trebalo da zahtijevaju da se vodi posebna evidencija svih troškova, direktnih i indirektnih, u izbornim kampanjama, u odnosu na svaku političku partiju, svaku listu kandidata i svakog kandidata.

IV. Transparentnost

Član 11. Računi

Države bi trebalo da zahtevaju da političke stranke i lica povezana sa političkim partijama iz člana 6, vode propisne knjige i račune. Računi političkih partija bi

trebalo da budu konsolidovani tako da uključe, kada je to prikladno, račune subjekata navedenih u članu 6.

Član 12. Evidencija o donacijama

- a. Države bi trebalo da zahtijevaju da računi političkih partija navode sve donacije koje je partija primila, uključujući prirodu i vrijednost svake donacije.
- b. U slučaju donacija preko određene vrijednosti, donator bi trebalo da bude identifikovan u evidenciji.

Član 13. Obaveza dostavljanja i javnog objavljivanja računa

- a. Države bi trebalo da zahtijevaju od političkih partija da dostave račune iz člana 11. redovno, najmanje jednom godišnje, nezavisnom organu iz člana 14.
- b. Države bi trebalo da zahtijevaju redovno od političkih partija, a najmanje jednom godišnje, da bi objave račune iz člana 11, ili, makar rezimee tih računa, uključujući i potrebne informacije iz člana 10, te po potrebi, i iz člana 12.

V. Nadzor

Član 14. Nezavisni monitoring

- a. Države bi trebalo da obezbijede nezavisni monitoring u pogledu finansiranja političkih partija i izbornih kampanja.
- b. Nezavisni monitoring bi trebalo da obuhvati nadzor nad računima političkih partija i troškova izbornih kampanja, kao i njihovo prezentovanje i objavljivanje.

Član 15. Specijalizovani kadar

Države bi trebalo da promovišu specijalizaciju pravosudnog, policijskog i drugog kadra za borbi protiv nezakonitog finansiranja političkih stranaka i izbornih kampanja.

VI. Sankcije

Član 16. Sankcije

Države bi trebalo da zahtijevaju da kršenje pravila u vezi sa finansiranjem političkih stranaka i izbornih kampanja budu predmet efikasne, srazmjerne i odvraćajuće sankcije.